

Ingezonden Stukken.

Bij de opening der Duivelsche Roomboterfabriek „de Duif”.

Welkom! welkom! liefelijke „Duive”, dat mag ik U immers al toeroepen, of heeft den maker uwer kooi u nog geen rustplaats aangewezen; gij hebt het anders wel verdiend, nog zoo jong en dan reeds zoo’n strijd doorleeft, zooveel vermoeienissen doorstaan.

Wat waart gij na den roofvogel ten prooi, dien grooten arend; ander aas gebrek hebbende, had hij u reeds in zijn klauwen en uw lot ware reeds lang beslist, zoo wij u niet ter hulp waren gesneld.

Wat al vermoeienissen hebt gij reeds doorstaan, gij „*zinnebeeld der oprechtheid en der reinheid*”, wat hebt gij, uitgeput door dien strijd, nog lang op boom en hek een rustplaats moeten zoeken, eer gij de u aangewezen plaats in bezit kondt nemen. Dat uwe beschermers u dan nu ook in ruime mate van het noodige voorzien, dat ze u grondstof te over brengen en het u zoo bereiden, dat gij u nooit behoeft te schamen, haar met uw persoon en naam ten zinnebeeld te zijn.

En ook gij, zijne mede-beschermers, mede-leden onzer nieuwe Boterfabriek, ik wensch u geluk met hare verrijzenis, want al wordt dat nu nog niet ingezien, *het is een maatschappelijk belang* en daarom dank ik u tot hiertoe voor uwe medewerking, want met u ben ik voldaan over het verleden, trotsch op het heden en vol hoop in de toekomst. Hoe zullen sommigen zeggen, „*vol hoop in de toekomst*”, nu gij dat kan, maar wij nog lang niet. Ik weet dat er zijn die zoo spreken, denken ten minste zeker, en ik weet ook waarom.

Doch mag ik u eerst eens wat vragen?

Hebt gij ooit gezien, dat coöperatie op welk gebied ook, nadeelig werkt? Immers nooit. *Eendracht maakt Macht*; maar dan ook schouder aan schouder en geen zweem van verdeeldheid of wantrouwen. Elk gezin, elke vereeniging, ja elk land dat tegen zich zelve verdeeld is, gaat ten gronde; maar is ‘t een van zin, hoe klein dan ook, dan doet het wonderen. Zie rondom u, blikt terug in ‘t verleden, zie op ons klein, maar dierbaar Vaderland, zie op al wat in eensgezindheid heeft gehandeld en gij staat verbaasd. Daarom, leveranciers van onze zuster-fabriek „*Luctor et Emergo*”, heb ik goed gehoord, dat gij een weinig tegen u zelve verdeeld zijt? Zoo ja, dan moet ge u schamen, uw wakker Bestuur op zoodanige wijze voor hun moeite en tijd te beloonen.

En nu het *waarom*. Men zegt hoe kan dat bestaan; zulk een kapitaal en zooveel onkosten. Welnu laten wij dat eens nader bezien.

Ruim 60 leden en *f* 17,000 kapitaal, nemen wij voor ‘t gemak 18,000 gulden, dat is 300 gulden per lid, af te lossen in 30 jaar dus 10 gulden per jaar, *zegge tien gulden*, ‘t is belachelijk, de *niet-leden* zijn het kwijt aan *het zout*, dat zij in hun boter noodig hebben. En nu de onkosten, waar betalen wij die van? Wel van de *meerdere opbrengst*. Immers j.l. Zaterdag nog hebt gij het kunnen hooren, bij de lezing van Dr. Swaving (twijfelaars, waarom komt gij niet luisteren, zijt gij bang dat men u overhalen zal?) of leest anders No. 95 van de *Veldpost* nog eens over, waar de heer Claterbos u zegt: - Het is bewezen dat men, gesteund door de nieuwste uitvindingen (separator, karntoestellen enz.) per 100 Liter of 8 emmers 1 pond boter *meer* verkrijgt dan bij eigenbereiding, terwijl hare marktwaarde ook nog stijgt. Leveren dus onze 60 le-

den maar 1.000.000 Liter melk, wat niet te hoog geschat is, dan bedraagt die meer-opbrengst, wijl wij 10.000 keer 100 Liter ontvangen, ook 10.000 pond boter à $f0,60 = f6.000$; trekt men daar nu 3.400 gulden voor het ophalen der melk af, dan blijft er 2.600 gulden voor personeel en interest over.

Dus nu reeds heeft onze fabriek redenen van bestaan. Komt daarom twijfelaars, die reeds tot ons overhellen, uwe melk brengt geen meerdere onkosten te weeg; en gij mede-leden, aan u zelven dus, of het hier aangevangen werk een goed beloop zal hebben, brengt veel, o zoo veel en goede melk; begrijpt toch dat het niet is een fabriek van het Bestuur of een of andere geldzak, neen het is *uwe fabriek*, de kleinen zoowel als de grooten hebben allen een even groot aandeel, *aan u dus* of het rente geeft. Neen sterker nog, werk zoo, dat wij 2 maal 60 leden krijgen, en gij zult iets onmogelijks zien, n.l. dat het kapitaal dat gij feitelijk uitzet, kleiner wordt, en de interest grooter dus minder per jaar aflossen en meer ontvangen.

Zou het verder ook geen overweging verdienen, met het oog op de lage graanprijzen, wat meer granen aan ons melkvee toe te dienen, wat meer groenland aan te leggen, lucern b.v. en wat dies meer tot de melkleverantie kan medewerken; bedenkt, landbouwers, dat zulks weinig kost tegenover bouwland; hooien, - melken, plus centen tellen, wat wilt gij meer; geen honden (1 gld. per week) geen brand, geen gekerm over zachte of harde boter, geen onbetaald werk, geen karn, tonnen of teelen, geen kammen uit „*tredmolen*” en bovenal niet te vergeten geen zout, want daar lossen wij de fabriek meé af.

Dan hebben wij verder nog te doen met de verbruikers, die meenen dat ze dure boter zullen eten; ach wat zij dat per jaar, als de boter 4 duiten duurder wordt per pond, in aanmerking genomen wat een *zuiver* product wij u aanbieden, en ge weet immers *zuiverheid* is een halve waarborg voor *uw gezondheid* Vroeger zei men reeds: eet wat *gaar* is en drink wat *klaar* is, en thans roept men het u van de daken: weet dat het gevaar *groot* is, dus kookt tot alles *dood* is. Slechts 2 doktors-gangen en gij zijt meer kwijt.

Inwoners van het land der „*Duive*”, leden en niet-leden steunt deze zaak. Landbouwers treedt toe, zegt niet mijn kinders moeten werken, en daarom wil ik niet; immers de eigen boterbereiding verdwijnt in de toekomst, en buitendien ze werken zonder loon.

En nu, Mijnheer de Redacteur! eindig ik, in de hoop gij dit mijn schrijven in uw eerstvolgend nummer zult opnemen.

Een schrijven, dat, er moge ook al een weinig eigenbelang onder schuilen, dan toch *coöperatief* is, d.i. ten gunste van ons allen en naar ik hoop ook een weinig in het belang der zuivelbereiding in ‘t algemeen.

EEN LID DER „*DUIF*”.